

Віталій Юрченко: До чого переходять у перехідний період?

кінознавець

Подано до редакції як лист

Все, створене у минулому та необхідне у майбутньому, зберігається у творах мистецтва за умови їх безперервного творення.

Запрошення взяти участь у науковій конференції «Українське кіно 90-х. В чеканні чуда чи втрачений шанс?», безперечно, викликає тільки позитивне ставлення до такої пропозиції. Та коли я ознайомився з її програмою, з усіма темами доповідей, що мають бути виголошені, то у мене виникли певні сумніви. Склалося враження, що, попри наукову цінність кожної доповіді окремо, їхня сукупність, яка має скласти зміст конференції, не віддзеркалює стану, в якому опинилося українське кіно сьогодні, у 1999 році. На дверях нібито написано одне, а заходиш всередину — і натрапляєш на щось інше.

Мені здалося, що 90-ті роки в історії українського кіно — це перехідний період. Від чого ж і до чого ми переходимо? Нинішній стан нашої десятої музи я назвав би руїною. Я розумію, що зі мною можна не погодитись, не все ж, мовляв, зруйновано, але сам факт руїнації навряд чи хтось заперечить. Потрібна відбудова. І от головне питання: де взяти кошти?

А кошти повинна дати держава, бо отримувати прибуток від прокату власних фільмів ми просто не зможемо. Бо для відновлення прокатної мережі також потрібен час і гроші.

Але існує все ж таки творчий потенціал нашого кіно, є митці, що прагнуть знімати фільми. Деякі з них самотужки знаходять спонсорів і, використовуючи невеликі можливості державної підтримки, фільми все ж таки знімають.

Але відбувається це не так часто, як бажалося б. Не будемо витрачати час на теоретичні розрахунки, визначаючи кількість фільмів, необхідних для повноцінного кінопроцесу, використаємо авторитет класиків.

Довженко, виступаючи 1955 року на II-му Всесоюзному з'їзді письменників, недобрим словом згадав про часи малокартиння, коли на всю величезну країну вироблялося всього вісім фільмів. Ця кількість якісного прогресу не забезпечувала. Повинна бути кількість фільмів, яка забезпечить творчу конкуренцію, ритмічну роботу видатних митців, необхідну кількість дебютів, дасть можливість створити ту творчу атмосферу, те мистецьке середовище, що є умовою для виникнення видатних творів, які і є головним результатом кінопроцесу.

Я вірю, що український кінематограф буде. Запрацює економіка, скінчиться злиденне існування, люди почнуть отримувати пристойну зарплату та ходити в кінотеатри, а в державному бюджеті окремим рядком буде записано цифру, що означатиме кількість грошей, необхідних для нормального функціонування кінематографа. Це обов'язково буде, але коли?

Тут ось яка штука. Головним навчаль-

ним закладом для кінематографіста є все ж таки не кіношкола, а студія. Кіностудії — це не тільки підприємства для виробництва фільмів, а й, так би мовити, центр зберігання традицій, які обов'язково треба засвоїти. Все, створене у минулому та необхідне у майбутньому, зберігається у творах мистецтва за умови їх безперервного творення. Якщо творчий процес перервати, то може статися так, що все доведеться починати спочатку. А тоді починатимуть люди, зацікавлені кінематографом, але не кінематографісти — кліпмейкери, журналісти, діячі театру і телебачення (адже саме там шукають роботи випускники кінофакультету). І вони будуть використовувати зовсім інші традиції. І щось необхідне буде втрачено назавжди. Дай Боже, щоб я помилявся, а таке може статися. Вже скільки років кінематографісти твердять, що вітчизняне кіно стоїть на грані катастрофи, а скільки можна на цій грані вистояти? І як катастрофі запобігти? Це вже починається зовсім інша розмова, про стан речей в країні, а конференція ж не присвячена президентським виборам.

Все ж у нас є: кіношкола, кінокритики, Спілка кінематографістів, Міжнародний кінофестиваль. Зупинка за фільмами.

